

SULUKULE GÖNÜLLÜLER DERNEĞİ

CİNSEL SÖMÜRÜ, TACİZ VE SALDIRIYI ÖNLEMENE YÖNELİK POLİTİKA BELGESİ

KİŞİLER

Sulukule Gönüllüleri Derneği Mensubu: Yönetim Kurulu Üyeleri, Sulukule Gönüllüleri Derneği çalışanları, çekirdek ekip, stajyerler, gönüllüler, derneğin mevcut üyeleri ve Derneği temsil eden bireylerin tümü Sulukule Gönüllüleri Derneği mensubu dahiline girmektedir.

Sulukule Gönüllüleri Derneği Yararlanıcısı: Dernek bünyesinde sunulan her türlü hizmetten faydalanan, atölye ve hizmetlere başvuran, yapılan atölyelere katılan kişilerdir.

GİRİŞ

Sulukule Gönüllüleri Derneği (bundan böyle SGD olarak anılacaktır), derneğin tüm bireyleri için pozitif bir çalışma ortamı sağlamayı ve dernekten yararlanan tüm yararlanıcılar için sağlıklı ve pozitif bir destek/hizmet sunacak mekanizmaları işletmeyi taahhüt eder.

Rızaya dayalı olmayan cinsel davranışlara ve şiddete maruz bırakılmak, kişinin çalışma hayatını veya yararlanıcı ise kişinin hizmete/desteğe erişimini olduğu kadar, ruhsal ve bedensel sağlığını da olumsuz etkileyebilir ve kişide travmatik etkilere yol açabilir. Ayrıca, cinsel sömürü, cinsel taciz ve cinsel saldırı, hak ihlali olmanın yanı sıra suç teşkil eder.

Güç ilişkisinin hâkim olduğu kurumsal ortamlarda tacize uğrayanların bunu dile getirmede yaşadıkları zorluklar nedeniyle, taciz çoğu zaman görünmez kılınmakta ve hem kişi hem de kurumsal ortam bu durumdan zarar görmektedir. Bu doğrultuda, SGD'nin tüm mensupları, cinsel tacize hiçbir koşul altında müsamaha gösterilmeyeceğini bilir ve kabul ederler. SGD, cinsel taciz ve saldırının hiçbir biçimde görmezden gelinmeyeceğini garanti eder ve bunlara maruz bırakıldığını veya tanık olduğunu düşünen bireyleri ilgili adımları atmaya teşvik eder. Ayrıca, bu belge ile cinsel taciz konusunda farkındalık yaratmayı, mensuplarına ve yararlanıcılarına sunduğu destek veya hizmetler kapsamında cinsel tacize ilişkin önlemler, destek mekanizmaları sunmayı, çalışanlarını disiplin işlemleri konusunda bilgilendirmeyi ve cinsel taciz vakalarını takip etmeyi taahhüt eder. Ancak, belgenin amacı, söz konusu yararlanıcı ve çalışan arası duygusal ve/veya cinsel ilişki olmadığı sürece kişiler arasındaki ilişkileri sıkı bir disipline sokmak, rızaya dayalı ilişkileri önlemek, belirli bir cinsel ahlakı dayatmak, ifade özgürlüğünü ve özgür tartışma ortamını engellemek, cinsel kimlik ve cinsel yönelim beyanlarını düzenlemek, cinsel içerikli her tür kişisel gerilim ve rahatsızlıkları resmi süreçlere dâhil etmek ve sert yaptırımlarla karşılamak değildir.

SGD mensuplarının yararlanıcılarla hiçbir koşul altında ve yararlanıcı sunucu ilişkisi dışında ilişkilendirilmesini (flört, hizmet/destek iltifat, kişisel eşlik etme, kişisel telefon veya sosyal medya hesaplarıyla iletişim kurmak, cinsel ilişki, sözlü veya fiziksel cinsel taciz, cinsel saldırı vb.) kabul etmez.

İşbu belgenin konusu olan olayların değerlendirilmesi ve yanıtlanması süreçlerinin başlatılması, uzman kurum veya kuruluşlardan danışmanlık alınarak bağımsız uzmanın yürüteceği sürecin SGD Cinsel Sömürü, Taciz ve Saldırımı Önlemeye Yönelik Politika Belgesi kapsamında uygulanmasından sorumlu organ SGD Etik Kuruludur.

Etik Kurulun görevi bağımsız uzmanlar aracılığı ile cinsel taciz, saldırı ve misilleme iddialarını incelemek, mağdurlara destek mekanizmaları sağlamak, cinsel taciz konularında soruşturmacılara ve ilgili idari birimlere bilirkışı desteği sağlamak ve ağır taciz durumlarında acil tedbirleri almak için yetkili organlarla işbirliği yapmak süreçlerinin işletildiğinin teminini sağlamak olarak tanımlanmıştır.

Belgenin izlenmesi, geliştirilmesi, SGD içerisinde yaygınlaştırılması ve dernek mensuplarının bu konuda kapasitelerinin güçlendirilmesinden, konu ile ilgili farkındalık oluşturmakla sorumlu birim SGD Yönetim Kuruludur.

KAPSAM

Bu belgede yer alan ilke ve uygulamalar, tüm Sulukule Gönüllüleri Derneği mensuplarını kapsamaktadır. Bu belge ile Sulukule Gönüllüleri Derneği, dernek ofisleri ve her türlü çalışma mevkilerinde gerçekleşen tüm cinsel taciz ve saldırı iddialarını değerlendirmeyi, soruşturmanın düzgün işleyişi ve/veya şikâyetçinin korunmasının gerektirdiği durumlarda ilgili prosedürler (İnsan Kaynakları Politika Belgesi, Davranış Kuralları Belgesi ve Çocuk Güvenliği Politikası Prosedürleri) ve hukuki mevzuata uygun olarak ivedilikle tedbirler almayı taahhüt eder.

Bu belgede yer alan ilkeler tüm SGD mensuplarının mesai içi ve mesai dışı davranışlarını kapsamaktadır.

TANIMLAR

Cinsel sömürü, cinsel taciz veya cinsel saldırı uygulayan kişi bir yabancı olabileceği gibi, eş, sevgili, arkadaş, akraba gibi yakın bir kişi ya da bir çalışma arkadaşı, yönetim kurulu üyesi, çekirdek ekip üyesi, aktif ya da eski dernek gönüllüsü, sözleşme yoluyla çalışılan veya danışmanlık hizmeti alınan uzman, dernek üyesi, vb. de olabilir. Kişiler arasında rızaya dayalı olarak kurulan duygusal veya cinsel ilişkiler, cinsel tacizi ve saldırıyı meşru kılmaz. Bu tür ilişkiler içerisinde de kişinin rızası dışında gerçekleşen her türlü cinsel nitelikli söz, tavır ya da diğer davranış biçimleri cinsel taciz veya saldırı kapsamında değerlendirilir.

Cinsel Sömürü

Cinsel sömürü, savunmasızlık, farklı güç dengeleri ya da güven ilişkisi durumunda fiilen ya da teşebbüs halindeki cinsel amaçlı istismar olarak tanımlanır. Karşısındakini cinsel olarak sömürmekten sağlanan çıkarlar maddi, sosyal ve politik olarak sıralanabilir ancak bunlarla sınırlı da değildir.

Cinsel Taciz

Fiziksel temas olmaksızın gerçekleştirilen, kişinin rızasına dayalı olmayan ve süreklilik arz etmesi gerekmeyen cinsel nitelikli söz, tavır veya diğer davranış biçimlerini içerir.

Bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla, aşağıdaki örnekler cinsel taciz olarak değerlendirilir:

- Laf atmak, cinsel içerikli şaka yapmak veya iltifatta bulunmak ya da argo sözcükler kullanmak,
- Flört etmek için olağanın ötesinde ısrarcı davranışlarda bulunmak,
- Pornografik materyal ile rahatsız etmek, bunları göndermek veya göstermek,
- Kişiyi görüntü, ses vb. kayıtlarını rızası hilafına kullanmakla veya bu kayıtları yaymakla tehdit ederek yakınlaşmaya veya cinsel ilişkiye zorlamak,
- Kişinin cinsellik içeren davranışlarını rızası olmadan kaydetmek ve yaygınlaştırmak, Kişinin cinsel yaşamıyla ilgili sorular sormak veya dedikodu üretmek,
- Cinsiyete veya cinsel yönelime ya da cinsiyet kimliğine ilişkin ayrımcı söz ve eylemlerde bulunmak,
- Tehdit, şantaj ya da hakaret ve benzeri fiillerle ortaya çıkan hareketlerde bulunmak,
- Fiili takip,
- İstenmeyen bakış ve mimiklerle rahatsız etmek,
- Telefon, e-posta veya benzeri iletişim araçları kullanarak cinsel içerikli mesajlar veya talepler iletmek,
- Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat ve benzeri sosyal ağlar dâhil elektronik ortamda, cinsel içerikli mesajlar veya talepler ileterek rahatsız etmek ya da kişinin rızası hilafına cinsel yaşamıyla ilgili görüntü, ses vb. kayıtlarını paylaşmak veya dedikodu üretmek,
- Cinsel ilişki ısrarında bulunmak.

Cinsel Saldırı

Bir kimsenin vücut dokunulmazlığının, kişinin rızasına dayalı olmayan cinsel nitelikli davranışlarla süreklilik arz etmek zorunda olmaksızın ihlal edilmesidir.

Cinsel saldırı iki biçimde ortaya çıkabilir:

- İlk şekilde, cinsel saldırı kişinin vücut dokunulmazlığının ihlali şeklinde gerçekleşir. Bu tür cinsel saldırı örnekleri arasında sarılmak, okşamak, dokunmak, makas almak, öpmek, elini tutmak, saçını okşamak sayılabilir.
- İkinci tür cinsel saldırıda ise, kişinin vücut dokunulmazlığının vücuda cinsel organ veya sair bir cisim sokulmasıyla ihlal edilmesi yani tecavüz söz konusudur.

Acil durum

Derhal işlem yapılmadığı ya da önlem alınmadığı takdirde cinsel taciz veya saldırının önlenememesi, kendisine yönelik cinsel taciz veya cinsel saldırıda bulunduğu beyan eden veya bu olguların gerçekleştiğine dair tanıklığını beyan eden kişilerin can güvenliğinin veya hak ve hürriyetlerinin korunmasının tehlikeye girmesi, bu kişilerin zarar görmesi, cinsel taciz veya saldırı eyleminin delillerinin kaybolması ihtimalinin ortaya çıktığı haller, acil durum olarak kabul edilir.

Israrlı Takip

Fiili, sözlü, yazılı olarak ya da herhangi bir iletişim aracı kullanılarak kişinin güvenliğinden endişe etmesine neden olacak şekilde kişide fiziki veya psikolojik açıdan korku ve çaresizlik duygusu yaratan ve kişiyi baskı altında tutan her türlü cinsel tutum ve davranıştır.

Misilleme

Kişinin cinsel ya da duygusal amaçlı davranışı, bu yönde bir teklifi reddetmesi, cinsel tacize veya saldırıya uğradığını düşünerek şikâyet etme yoluna gitmek istemesi veya bu yola gittiği hallerde ya da kişinin tanık olduğu cinsel taciz veya saldırı olaylarıyla ilgili şikâyet etme yoluna gitmek istemesi ya da gittiği durumda örtülü veya açıkça iş ya da eğitim yaşamının intikam amacıyla zorlaştırılmasıdır.

Bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla, aşağıdaki örnekler misilleme olarak değerlendirilir:

- Misillemeye maruz bırakılan kişi gönüllü ise; hakkında adil olmayan biçimde geribildirim vermek, görmezden gelmek, sorularını engellemek veya yanıtız bırakmak, dernek çalışmaları ile ilgili görüşme taleplerini reddetmek, olumsuz etkilenmesine neden olabilecek söylentiler yaymak, gönüllü olmasıyla bağlantılı alabileceği desteklere (örneğin referans mektubu vb.) erişimini zorlaştırmak veya engellemek,
- Misillemeye maruz bırakılan kişi çalışan ise; terfiini engellemek, görmezden gelmek, mesleki gelişimini engellemek, mesleki görüşme taleplerini reddetmek, olumsuz etkilenmesine neden olabilecek söylentiler yaymak, özlük haklarının (örneğin yıllık izin kullanımı, fazla mesai ücretleri vb.) kullanılmasında zorluk çıkartmak, iş tanımına girmeyen işleri yapmaya zorlamak, mobbinge maruz bırakmak, işten ayrılması halinde iş başvurusunda bulunacağı kurumlar nezdindeki işe alım sürecinde zorluk yaratmak veya bununla tehdit etmek,

Ödüllendirme Vaadi

Kişinin cinsel ya da duygusal amaçlı davranış veya teklifi kabulü durumunda ödül, terfi veya benzeri hak etmediği kazançlar elde etmesini içeren her türlü ayrıcalık vaadinde bulunulmasıdır. Kişiye, cinsel nitelikli davranış veya teklifi kabul etmesi halinde hak etmediği kazançlar sağlanacağını açık olarak veya ima yoluyla belirtmek ödüllendirme vaadidir.

Bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla, aşağıdaki örnekler ödüllendirme vaadi olarak değerlendirilir:

- Cinsel nitelikli davranış veya teklifin yapıldığı kişi gönüllü ise; hakkında adil olmayan biçimde geribildirim vermeyi, akademik veya maddi destek sağlamayı vaat etmek,
- Cinsel nitelikli davranış veya teklifin yapıldığı kişi çalışan ise; terfi veya maaş artışı sağlamayı, iş yükünü hafifletmeyi, çalışma süresini kısaltmayı vaat etmek.

İLKELER ve YÖNTEM

Ayrımcılık Yasağı

Belge; cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, medeni veya ailevi durum, gebelik, ırk, renk, etnik köken, ulusal köken, ulusal bir azınlığa mensup olma, doğum, ikamet yeri, uyrukluk, din, mezhep, inanç, dil, şive, aksan, dış görünüş, sağlık durumu, engellilik, yaş, eğitim durumu, sınıf, mülkiyet, ekonomik durum, sosyal veya toplumsal köken, siyasi veya felsefi görüş, statü veya başka herhangi bir temelde ayırım gözetilmeksizin uygulanır.

Gizlilik İlkesi: Sulukule Gönüllüleri Derneği, cinsel taciz ve saldırı iddialarının ele alınmasının tüm aşamalarında başvuruda bulunan ve şikâyet edilen bireylerin özel yaşamlarının gizliliğini koruyacak şekilde sürecin yürütülmesini teminat altına alır. Olaya ilişkin süreçleri yürütecek bağımsız uzman veya kurumlar ile gizlilik sözleşmesi imzalanır. Raporlama ve/veya şikâyeti inceleme sürecinde yer alan kişiler; gizliliği korumakla ve şikâyeti, konuyla ilişkili bütün kişilerin itibarına saygı göstererek ele almakla yükümlüdürler.

Gönüllülük İlkesi:

Cinsel tacize uğradığını düşünen dernek mensubu kişiler, güvendikleri biriyle temasa geçmeleri yönünde teşvik edilirler. Bu kişiler tüm destek mekanizmaları, şikâyetçi tarafın hakları, şikâyet yolları, istismara karşı uygulanacak işlemler konusunda bilgilendirilirler. Bununla birlikte, bu mekanizmalardan herhangi birine başvurmak isteyip istemediğine, şikâyette bulunan kişi karar verir.

Söz konusu tacize/saldırıya maruz bırakılanın yararlanıcı olma ihtimaline karşı sıkı gözlem mekanizmaları işletilir (örneğin yararlanıcılarla yalnız kalmama, bireysel seanslarda yararlanıcıyı en güvende olabileceği biçimde fiziksel konumlandırma ve geribildirim formlarına bu konuya ilişkin soru maddesi ekleme vb.) Başvuruda ve sürecin ilerlemesinde gönüllülük esastır. Bununla beraber şikâyetçinin çocuk olduğu durumlarda sürece dair bilgi sahibi olan herkesin Türk Ceza Kanunu md.98 uyarınca ilgili mercilere bildirim yükümlülüğü vardır. Ayrıca, şikâyetçi tarafı haberdar etmeksizin ve onayını almaksızın hiçbir işlem yürütülmez.

Beyan ve Belgeler:

Cinsel taciz çoğu zaman iki kişi arasında geçen ve kanıtlanması zor olan bir olgudur. Bu durum, tacize uğrayan kişileri suskun kalmaya itmekte ve dolayısıyla tacize uygun bir ortama neden olmaktadır. Bu belge ile getirilen önleme mekanizmaları, açık kanıtların olmadığı durumlarda da tacizin doğasına, olayın bağlamına ve kişilere dair daha bütünsel bir akıl yürütme ile olayın niteliğini anlama ilkesiyle işleyecektir. Buradan hareketle, mağduriyete uğradığını düşünen kişiler, olayın niteliğinden emin olmasalar dahi, bu durumu bildirme konusunda teşvik edilir. Ancak idari ve adli soruşturma süreçlerinde delillerin yetersiz olması nedeniyle oluşacak şüphe, mağduriyete sebep olan kişinin lehine yorumlandığından tacize uğrayan kişilerin soruşturmada delil olarak kullanılacak değişik türden materyalleri (görsel ve işitsel kayıtlar, tanık ifadeleri vb.) hukuka uygun olmak koşuluyla toplama ve saklama konusunda hassas davranmaları önemlidir. Örneğin, şikâyet edilen kişiden gelen notların, mesajların saklanması, atılan adımların ve sonuçlarının kaydının tutulması, varsa tanıkların desteğinin istenmesi izlenebilecek adımlardır. Cinsel tacize uğradığını düşünen kişiye talep

ettiği durumlarda, durumu bildirdiği noktadan itibaren, tüm işlemler süresince psikolojik destek ve fiziksel güvenlik sağlanacaktır.

Kasıtlı Yanlış Beyanlar: Etik Kurula yapılan başvurular sonrası işletilen süreçte şikâyetle bulunan SGD mensubunun kasıtlı olarak yalan söylediğinin ve yanlış beyanlarda bulunduğu hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesin olarak anlaşıldığı durumlarda disiplin yaptırımı uygulanacaktır. Söz konusu kasıtlı yalan beyanda bulunan yararlanıcı olduğunda, kendisine verilen destek/hizmetler sonlandırılacaktır.

Bu belge, Sulukule Gönüllüleri Derneği'nin tüm mensuplarını cinsel taciz iddiaları üzerinden duygusal ve diğer kişisel hesaplaşmaların görülmemesi konusunda uyarır.

Başvuran Haklarının Korunması:

Etik Kurul, başvuranın anlattığı, sunduğu tüm bilgi ve belgelerin gizliliğini korumakla yükümlüdür.

Etik Kurul cinsel saldırıya maruz bırakılan kişiye her türlü destek mekanizmasını (psikolojik, prosedürel, hukuki) sağlamakla, derneğin olanakları dahilinde değil ise uygun kaynaklara yönlendirmekle yükümlüdür.

Etik Kurul, başvuranın şikâyeti sonrasında oluşabilecek her türlü misillemeye karşı farkındalık ile çalışır.

Etik Kurul, yukarıda tanımlamaları yapılan herhangi bir olayda, kurum dışı bir bağımsız uzman kişi ya da kurumdan destek alır. Olayın doğasına ilişkin yürütülecek süreçler hayatta kalan kişi ve uzmanın görüşmeleri sonucunda belirlenir.

Etik kurul bu süreçlerin sağlıklı işlemesi için her türlü süreci takip etmek ve altyapıyı sağlamakla yükümlüdür.

Etik Kurul , başvuruları haberdar etmeksizin ve onayını almaksızın hiçbir işlemi başlatmaz ve yürütmez.

Etik Kurul, cinsel taciz vakalarına dair aldığı bildirimleri ivedilikle işleme koyar ve Geri bildirim ve Şikâyet Mekanizmasında yer alan prosedürel süreçleri, destek ve önlemleri aynı gün içerisinde başlatır.

İstenmeyen cinsel tavır ve yaklaşımların, eşit statüde olmayan ve aralarında güç asimetrisi bulunan kişiler (yönetici, koordinatör, asistan, gönüllü, yararlanıcı vb.) arasında meydana gelmesi bildirim zorlaştıran bir durum yaratabilir. Böyle bir durumda Etik Kurul, bildirimde bulunan bireyin mesleki kariyerinin, istihdam durumunun, söz konusu kişi yararlanıcı ise dernekten edindiği destek veya hizmetlerin olumsuz yönde etkilenmemesi için her türlü önlemi almakla yükümlüdür.

Kurum Dışı Sorumluluk:

Sulukule Gönüllüleri Derneği, ortaklık kurduğu bütün proje uygulayıcısı, fon ve hibe sağlayan kurum ve kuruluşlar ile Cinsel Sömürü, Taciz ve Saldırımı Önlemeye Yönelik Politika Belgesinde yer alan ilkeler çerçevesinde çalışır. SGD, her türlü hizmet ve mal satın alımlarında tedarikçi firmalara yönelik cinsel taciz ve saldırı vakalarını gözetecek biçimde arka plan araştırması (online veya referanslardan yararlanarak) yapar. Hizmet/mal satın alımının yapılacağı firma/kurumlara SGD Cinsel Sömürü, Taciz ve Saldırımı Önlemeye Yönelik Politika Belgesinde yer alan ilkeleri ibraz eder ve çerçeve sözleşmelere bu konu ile ilgili bağlayıcı ek maddeler koyar.

Bu Belge ile Sulukule Gönüllüleri Derneği,cinsel sömürü, cinsel taciz ve saldırının hiçbir biçimde görmezden gelinmeyeceğini garanti eder ve bunlara maruz bırakıldığını veya tanık olduğunu düşünen kişileri başvuru konusunda gerekli adımları atmaya teşvik etmek, Dernek mensuplarının cinsel taciz ve cinsel saldırı konusunda farkındalığının artması ve bu tür olayların engellenmesi konusunda çaba göstermek ve bu tür iddialar ve başvurular söz konusu olduğunda etkin bir destek ve güçlendirme mekanizması işletmek konusunda hazır ve kararlı olduğunu kamuoyuna duyurur.

Onay ve Yürürlük:

Bu belge, 22/07/2022 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında son haline getirilerek, 2022-08 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile yürürlüğe girmiştir.